

Vyjádření vedoucího bakalářské práce

Iva Cheníčková: Multikulturní výchova v dětském domově prostřednictvím literárního textu a dramatických výchovných metod (48 s., 3 přílohy)

Bakalářská práce Ivy Cheníčkové prošla úctyhodným vývojem - od prvních nápadů a neutříděných poznámek až k současné podobě, kterou pokládám za velmi zdařilou. Je za ní velký kus poctivé práce, která by podle mého názoru mohla být inspirací i pro další pedagogy v dětských domovech nebo pro ty, kteří pracují s romským dětmi.

I. Cheníčková při volbě látky (výborné knihy Hany Doskočilové), při volbě dramatických výchovných metod, technik a strategií, při koncipování lekcí i celého projektu dokazuje, že je pedagogem zkušeným, vnímavým, citlivým ke skupině dětí i k jednotlivcům, s nimiž pracuje, že si umí realisticky stanovit cíle (je výborné, že v každé lekci zohledňuje jak cíle, které se týkají témat obsažených v textu nebo které z něho vyplývají, tak cíle specificky dramatických výchovných). Její zodpovědný přístup a profesionalita jsou znát také na úvodních kapitolách, v nichž přehledně a stručně pojmenovává svá východiska (mám na mysli zejména 4. kapitolu o specifice dramatické výchovy v dětském domově a o skupině i jednotlivých dětech) a své záměry (včetně postižení výhod, ale i rizik, která mohou dramatické činnosti pro práci v dětském domě mít). Oceňuji, že Iva Cheníčková - jak sama píše v závěru - dokázala volit metody a techniky dramatické výchovy, případně i další typy činností "tak, aby byly pro děti přijatelné, srozumitelné a zajímavé a mohly oslovit všechny děti".

Za velmi cenný pokládám také postřeh o tom, že dramatická výchova, a zejména její klíčová metoda - hra v roli -, může být důležitá pro práci s romskými dětmi v dětském domově, protože dává dětem příležitost vyzkoušet si "normální" komunikační situace mezi dospělými, na které nejsou zvyklé nebo k nimž prostě mají minimální příležitost (s. 9-10).

Práce Ivy Cheníčkové je dokladem toho, že "playmaking", rozehrávání dílčích sekvencí textu různými typy dramatických aktivit, jako relativně jednodušší typ dramatické výchovy má své opodstatnění i v dnešní době a může být s úspěchem využito při práci s některými látkami a také pro některé skupiny, které s dramatickou výchovou nemají příliš zkušeností.

K lekcím a vlastnímu projektu: Líbí se mi koncepce celku i stavba jednotlivých lekcí (včetně takových zdánlivých detailů, jako je např. seznamování dětí se slovy, která jim jsou nebo mohou být neznámá), promyšlená práce s naladěním v úvodech lekcí (využití rituálů), důsledné udržování kontinuity (připomínání předchozích příkázání) i výborná práce s reflexí.

Je pro mne potěšením číst i autorčiny závěrečné sebereflexe po každé lekci, protože se na nich projevuje, že svou práci a práci dětí dokáže adekvátně hodnotit a se svými poznatky umí dobře pracovat dál.

Zajímavé jsou pasáže, v nichž autorka konstatuje, že některá část lekce nefungovala tak, jak bylo zamýšleno. Mám za to, že je to především tam, kde Iva Cheníčková neměla coby pedagog dostatečně promyšlené zadání dramatické hry, kde se spokojila s obecností, kde hru nezadala konkrétněji. Zadání "Ztvárněte gestem: zoufalství, agresivitu, vstřícnost, radost, strach..." (s. 37) vypadá sice jednoduše a přehledně, ale je to zadání příliš nekonkrétní. I zkušený hráč by s ním měl potíže a i on by mohl snadno upadnout do povrchních šablon nebo i grimas. Vždycky je důležité zadat hru tak, aby se při improvizaci mohli hráči opřít o konkrétní

okolnosti, nejlépe situaci (radost nebo zoufalství lze těžko ztvárnit obecně: jiná je radost konkrétního kluka, který střelil gól v obtížném zápase, jiná je radost konkrétní postavy Roma, který po sérii zklamání může kováři dokázat, že umí spravovat hrnce nebo hrát na housle). Obdobný problém vidím např. na str. 40, protože situace Raši nebyla, zdá se mi, dětem dostatečně zkonkrétněna, aby se mohly opravdu vžít do jejích pocitů.

Další poznámky se týkají pouze nepodstatných detailů: Tu a tam se v textu ještě objeví drobná chyba (plurál "neví" má správně znít "nevědí" - s. 8, Orffovy nástroje se píšou s velkým písmenem - 28, 29 atd.). Nepříliš šikovně je vyřešena rekapitulace témat knihy H. Doskočilové na str. 10 - tato "nekonečná" věta, v níž se čtenář snadno ztratí, by se dala vyřešit obratněji (např. seznamem s odrážkami). Závěrečný seznam literatury by bylo potřeba rozdělit na prameny (primární literaturu) a odbornou literaturu.

To jsou však opravdu jen nepodstatné a snadno odstranitelné drobnosti, které nemění nic na kvalitě této práce. V případě, že by byla práce publikována, doporučuji doformulovat některé fáze lekcí tak, aby zadání i principy her, cvičení a dalších aktivit byly pochopitelné i pro méně zasvěceného čtenáře.

Bakalářskou práci Ivy Cheníčkové rád doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 3. května 2008

 doc. Jaroslav Provazník